

Stan rozwoju rolnictwa ekologicznego w województwie świętokrzyskim w latach 2013-2017

1. Doradztwo na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego.

Na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego i ochrony środowiska oraz OZE w województwie świętokrzyskim pracuje kilkudziesięciu doradców zatrudnionych w Świętokrzyskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego (20 doradców) oraz w firmach obsługujących rolnictwo ekologiczne (służby kontraktacyjne firm skupujących i zakładów przetwórczych, doradcy i przedstawiciele firm zaopatrujących rolnictwo ekologiczne w nasiona, nawozy i środki ochrony, inspektorzy jednostek certyfikacyjnych itp.).

Prowadzą oni szkolenia, udzielają porad z zakresu technologii produkcji ekologicznej, pomagają rolnikom w prowadzeniu dokumentacji, organizują konkursy i wystawy promocyjne, publikują ulotki z zakresu rolnictwa ekologicznego, biorą udział w audycjach radiowych i telewizyjnych promujących rolnictwo ekologiczne itp.

Ośrodek doradztwa wspiera Targi Kielce, które co roku organizują targi rolnictwa ekologicznego, w tym roku pod nazwą **Salon Produktów Ekologicznych**.

Co roku Ośrodek prowadzi na szczeblu wojewódzkim ogólnopolski konkurs na najlepsze gospodarstwo ekologiczne.

W 2016 roku gospodarstwo Agnieszki Kobryń Pietrasiewicz i Jacka Pietrasiewicza zostało wyróżnione w finale krajowym konkursu.

W roku 2017 r dwa nasze gospodarstw zdobyły wyróżnienia w ogólnopolskim konkursie na najlepsze gospodarstwo ekologiczne- w kategorii- ekologia – środowisko wyróżnienie otrzymali Elżbieta i Bogdan Chara, a w kategorii – ekologiczne gospodarstwo towarowe - Agata Piechota

Tab.1. Ilość doradców ds. rolnictwa ekologicznego i ochrony środowiska w latach 2013-2017 w Świętokrzyskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach.

Lp.	Rejon działania	Rok				
		2013	2014	2015	2016	2017
1	PZDR Busko Zdrój	1	1	1	1	1
2	PZDR Jędrzejów	1	1	1	1	1
3	PZDR Kazimierza Wielka				1	1
4	PZDR Kielce	2	2	2	1	1
5	PZDR Końskie	1	1	1	1	1
6	PZDR Opatów	3	3	3	3	3
7	PZDR Ostrowiec				1	1
8	PZDR Pińczów	1	1	1	1	1
9	PZDR Sandomierz	2	2	2	2	2
10	PZDR Skarżysko Kamienna					1
11	PZDR Starachowice					1
12	PZDR Staszów	1	1	2	2	2
13	PZDR Włoszczowa	1	1	1	1	1
14	Zakład Sandomierz	1	1	1	1	1
15	Zakład Modliszewice	3	3	3	2	2
16	Razem	17	17	18	18	20

2. Jednostki certyfikujące gospodarstwa ekologiczne

Teren województwa świętokrzyskiego jest obsługiwany przez 9 jednostek certyfikacyjnych z 11 zarejestrowanych w kraju. Jednostki certyfikujące: Ekogwarancja PTRE Sp. z o.o. oraz PNG Sp. z o.o. obsługują ponad 80 % producentów ekologicznych w regionie. JC PNG sp. z o. o ma swoją siedzibę w Daleszycach.

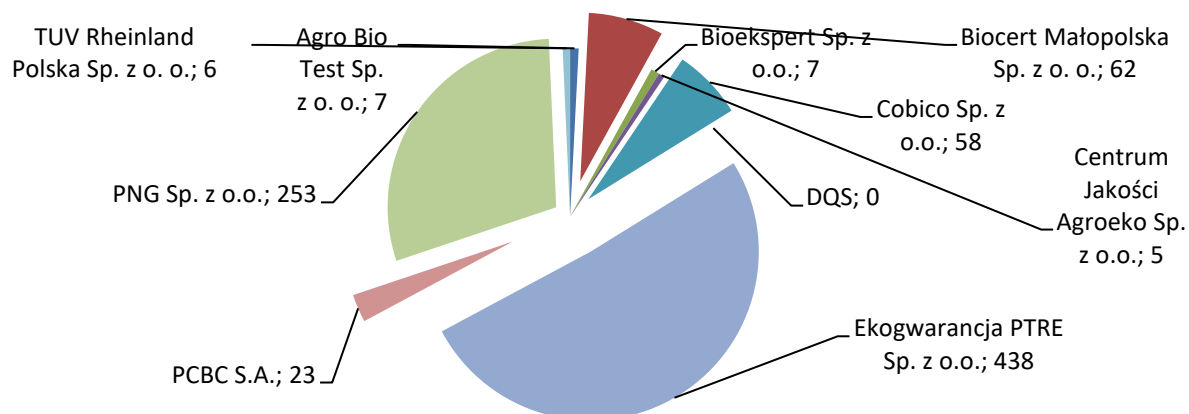
Koszty kontroli gospodarstw rolnicy mogą odzyskać w ramach PROW 2014-2020 Działanie 3 Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych. Poddziałanie 3.1. Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości.

W ramach tego działania rolnik, który prowadzi produkcję zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego może uzyskać dofinansowanie do kosztów: kontroli związanych z wydaniem certyfikatu, kosztów składki na rzecz grupy producentów, kosztów zakupu specjalistycznych publikacji i kosztów zakupu pułapek feromonowych i lepowych w wysokości do 3000 zł rocznie.

Tabela 2: Producenci ekologiczni kontrolowani przez jednostki certyfikujące w latach 2013-2016 w podziale na województwa (dane na dzień 31 grudnia 2016)

Jednostka	Agro Bio Test Sp. z o. o.				Biocert Małopolska Sp. z o. o.				Bioekspert Sp. z o.o.			
Rok	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
świętokrzyskie	13	5	5	7	79	71	62	62	0	7	7	7
Polska	4530	4027	3494	3286	3555	3343	3003	2823	0	237	435	593
Jednostka	Centrum Jakości AgroEko Sp. z o.o.				Cobico Sp. z o.o.				DQS Polska Spółka z o.o.			
Rok	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016				2016
świętokrzyskie	5	7	6	5	75	62	48	58				0
Polska	2491	2458	2410	2914	2203	1867	1557	1515				1
Jednostka	EKO GWARANCJA PTRE Sp. z o.o.				PCBC S.A.				PNG Sp. z o.o.			
Rok	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
świętokrzyskie	686	543	473	438	28	24	22	23	323	279	245	253
Polska	7058	6450	5733	5531	3460	3250	2650	2287	1425	1267	1135	1169
Jednostka	SGS Polska Sp. z o.o.				TUV Rheinland Polska Sp. z o. o.				Ilość gospodarstw certyfikowanych w roku			
Rok	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
świętokrzyskie	0	0	0	0	6	5	4	6	1215	1003	872	859
Polska	199	214	222	239	2172	2314	2376	3017	27093	25427	23015	23375

Rys.1 Producenci ekologiczni kontrolowani przez jednostki certyfikujące w latach 2013-2016 w podziale na województwa (dane na dzień 31 grudnia 2016r.)

3. Zakłady przetwórcze i skupowe pracujące na rzecz rolnictwa ekologicznego

W województwie jest grupa rolników współpracujących z grupami producentów ekologicznych z innych województw oraz bezpośrednio z odbiorcami produktów ekologicznych z zagranicy (Ökohof).

Na terenie województwa skup produktów ekologicznych prowadzi kilka firm, głównie Symbio, Bioconcept, Liovit i Grupa Klasa.

W dalszym ciągu brak jest odbiorców na ekologiczne produkty zwierzęce, poza jajami, które są z dużym sprzedawane w ramach sprzedaży bezpośredniej.

Hodowcy kóz w systemie ekologicznym z powodzeniem sprzedają w ramach sprzedaży bezpośredniej sery i przetwory z mleka koziego. Kilka gospodarstw prowadzi sprzedaż bezpośrednią wysyłkową warzyw i ziół (Farma Świętokrzyska i inne).

Farma Świętokrzyska z powodzeniem współpracuje z dużymi firmami handlowymi i prowadzi sprzedaż wysyłkową dla odbiorców indywidualnych.

W latach 2015-2017, w województwie świętokrzyskim działało 19 podmiotów zajmujących się przygotowaniem produktów ekologicznych (w kraju 688). Zgodnie rozporządzeniem Rady (WE) 834/2007 „przygotowanie” oznacza czynności konserwowania lub przetwarzania produktów rolnictwa ekologicznego włącznie z ubojem i rozbiorem produktów pochodzenia zwierzęcego, a także pakowanie, znakowanie lub wprowadzanie zmian w oznakowaniu odnoszącym się do ekologicznej metody produkcji.

Na rynku ekologicznych produktów z powodzeniem funkcjonuje przetwórnia owoców ekologicznych Sad Danków, która produkuje głównie dżemy, konfitury i powidła oraz firmy, LYOVIT PPUH JERZY GODEK producent liofilizowanych warzyw i owoców, **NATUR-VIT** produkująca między innymi ekologiczne herbatki owocowe.

Jest duże zainteresowanie przetwórniami ekologicznymi na niewielką skalę produkcji. Taką przetwórnice zrealizował Ośrodek Promowania Przedsiębiorczości w Sandomierzu we współpracy z gminą Dwikozy, w ramach Programu „Góry Świętokrzyskie naszą przyszłością”, współfinansowanego z pieniędzy Szwajcarsko - Polskiego Programu Współpracy. Przetwórnica wyposażona jest w sprzęt do mycia, sortowania i przetwarzania owoców,

napełniania słoików, pasteryzacji, suszenia oraz przechowywania i transportowania gotowych wyrobów. W inkubatorze będzie można wytwarzać dżemy, powidła, marmolady i konfitury z owoców oraz marynaty warzywne. Niebawem uruchomiona zostanie także suszarnia owoców i warzyw.

Poza działalnością produkcyjną, a także po sezonie dostępności owoców i warzyw, w inkubatorze będą prowadzone szkolenia.

Tabela 3. Lista przetwórców i stowarzyszeń ekologicznych w województwie świętokrzyskim.

Chłodnie StarFruits Sp. z o.o.	Starachowice ul. Myśliwska 1	pozostałe przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw
Kerry Polska sp. z o.o.	Kielce ul. Zagnańska 97A	pozostałe przetwarzanie owoców i warzyw,
LYOVIT P.P.H.U Jerzy Godek	Daleszyce ul. Głowackiego 34 A	produkcja przypraw, produkcja mrożonych owoców, ziół, warzyw;; produkcja suszonych (liofilizowanych) przypraw, ziół, owoców, warzyw
Mapa Marek Pawlonka	Sandomierz ul. Tatarska 10	przetwórstwo owoców i warzyw
Natur- Vit	Pińczów Kopernia 9	przetwórstwo kawy i herbaty
Ostrowieckie Stowarzyszenie Producentów Rolnictwa Ekologicznego "EKOTEL"	Ostrowiec Św. ul. L.Staffa 1; ul. Kilińskiego 3a	sprzedaż żywności ekologicznej
P.H.U Elpol Kozieł Elżbieta	Łonów Piaseczno 42	obrót artykułami spożywczymi
PRONAT.PL Ilona Fedaili-Tomasik	Piekoszów ul. Chęcińska 8	obrót produktami ekologicznymi
Społem Piekarnia s.c. Anna Kisiela, Ryszard Liberek	Pińczów Batalionów Chłopskich 56	produkcja pieczywa
VITALPOL P.P.H. Marek Wieczorek	Solec Zdrój Świniary 46A	obrót produktami ekologicznymi
Zakład Konfekcjonowania Artykułów Spożywczych Vitana	Pińczów ul. Wiosenna 6	wytwarzanie produktów przemiału zbóż
Zakład Liofilizacji Liogam M. Bień, G. Kot, A. Prześlak Sp. j.	Sitkówka Nowiny Zgórsko 60 A	pozostałe przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw, produkcja przypraw
Zakład Piekarniczy Omar	Kielce ul. Skrajna 88	produkcja pieczywa; produkcja świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek
Nadnidziańskie Stowarzyszenie Producentów Rolnictwa Ekologicznego Ekonida	Kije Kliszów 71	Obrót

*Dane MR i RW minrol.gov.pl

W województwie świętokrzyskim nie ma zakładów przetwórczych mleka i mięsa. W niewielkim stopniu są przetwarzane warzywa i owoce, które w większości są eksportowane w stanie surowym lub odbierane przez zakłady przetwórcze z innych województw.

Rośnie zainteresowanie produkcją soków z owoców i warzyw ekologicznych wytwarzanych w ramach usług przez tłocznie soków i rozprowadzanych przez dostawcę surowca we własnym gospodarstwie ekologicznym.

4. Rozwój gospodarstw ekologicznych w województwie świętokrzyskim w latach 2015-2017

W województwie świętokrzyskim od roku 2013 spada ilość gospodarstw ekologicznych. Jest to wynik zmian w zasadach dofinansowania do gospodarstw ekologicznych, wzrostu ilości kontroli gospodarstw ekologicznych pod względem zgodności prowadzonej produkcji z zasadami rolnictwa ekologicznego i wzrostu wymagań jednostek skupujących produkty ekologiczne.

Pozostają w systemie rolnictwa ekologicznego gospodarstwa produkujące na rynek, współpracujące z firmami skupującymi i przetwórczymi w kraju i zagranicą, które potrafią dostosować się do rynku zarówno pod względem jakości produktu jak i jego asortymentu.

Najwięcej produkcyjnych gospodarstw ekologicznych jest w powiatach pińczowskim, staszowskim, opatowskim i starachowickim.. Są to gospodarstwa produkujące na ogół warzywa, owoce i zioła ekologiczne .

Świętokrzyskie należy do czołowych producentów warzyw ekologicznych: marchwi, cebuli, czosnku, dyni, ogórków i buraczka ćwikłowego, jarmużu oraz porzeczki. Około 50 % gospodarstw ekologicznych nie produkuje na rynek.

Tab.4 Rozwój gospodarstw ekologicznych w województwie świętokrzyskim w latach 2015-2017

Powiat	Rok											
	2015				2016				2017*			
	Eko	Konwersja	Razem	Dynamika 2014=100	Eko	Konwersja	Razem	Dynamika 2015=100	Eko	Konwersja	Razem	Dynamika 2016=100
buski	86	2	88	85,4	68	6	74	84,1	64	6	70	94,6
jędrzejowski	32	2	34	87,2	31	14	45	132,4	30	12	42	93,3
kazimierski	8	0	8	80,0	7	6	13	162,5	7	6	13	100,0
kielecki	83	8	91	83,5	77	10	87	95,6	76	10	86	98,9
konecki	85	2	87	82,1	78	2	80	92,0	72	2	74	92,5
opatowski	74	5	79	81,4	67	14	81	102,5	67	15	82	101,2
ostrowiecki	43	2	45	76,3	36	7	43	95,6	35	7	42	97,7
pińczowski	133	2	135	86,5	121	13	134	99,3	119	18	137	102,2
sandomierski	32	3	35	92,1	26	14	40	114,3	25	14	39	97,5
skarżyski	10	1	11	91,7	9	3	12	109,1	9	3	12	100,0
starachowicki	62	5	67	95,7	60	8	68	101,5	60	6	66	97,1
staszowski	103	10	113	85,6	77	25	102	90,3	77	23	100	98,0
włoszczowski	56	4	60	98,4	49	5	54	90,0	49	5	54	100,0
Razem	807	46	853	86,0	706	127	833	97,7	690	127	817	98,1

* dane własne szacunkowe

W ciągu ostatnich trzech lat obserwujemy powolny spadek ilości gospodarstw ekologicznych i spadek powierzchni pod uprawami ekologicznymi.

Tab.5 Producenci ekologiczni w województwie świętokrzyskim w latach 201

Wyszczególnienie	2015	2016	2017*
Producenci ekologiczni ogółem	872	859	838
Producenci rolni ogółem	853	833	817
Producenci rolni z gruntami po zakończonym okresie konwersji	805	701	690
Producenci rolni z gruntami w okresie konwersji	46	127	127
Producenci zajmujący się przygotowaniem	19	19	19
Pozostali producenci ekologiczni	21	21	21

*szacunek własny

Tab. 6 Powierzchnia ekologicznych użytków rolnych [w ha] w województwie świętokrzyskim w latach 2015-2017

Wyszczególnienie	2015	2016	2017*
powierzchnia łączna	11 598,19	10 739,06	
powierzchnia po zakończonym okresie konwersji	10 596,91	9 340,78	
powierzchnia w okresie konwersji	1001,28	1398,28	

*Brak danych

Tab.7 Udział producentów ekologicznych w województwie, w stosunku do producentów ekologicznych w Polsce w latach 2007-2016 [w %]

Rok	2007	2015	2016
Udział producentów ekologicznych w województwie, w stosunku do producentów ekologicznych w Polsce	8,41	3,79	3,67

Tab.8. Udział powierzchni ekologicznych użytków rolnych w województwie, w stosunku do powierzchni ekologicznych użytków rolnych w Polsce w latach 2007-2016 [w %]

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Udział powierzchni ekologicznych użytków rolnych w województwie, w stosunku do powierzchni ekologicznych użytków rolnych w Polsce	3,42	3,44	2,89	2,53	2,36	2,2	2,26	1,98	2	2

W województwie świętokrzyskim przeciętne gospodarstwo ekologiczne liczy około 13 ha UR. Spada ilość gospodarstw ekologicznych powyżej 20 ha UR

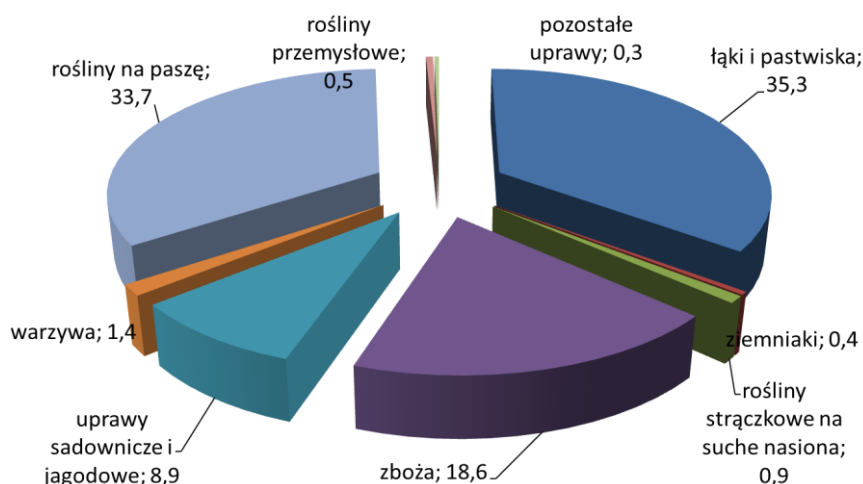
Tab.9. Struktura wielkości gospodarstw ekologicznych [w %]

Rok/	do 5 ha	5-10 ha	10-20 ha	20-50 ha	50-100 ha	pow. 100 ha
------	---------	---------	----------	----------	-----------	-------------

Wielkość						
2015	19,6	36,7	28,4	11,1	3,5	0,7
2016	24,8	30,7	29,9	11	3,2	0,4

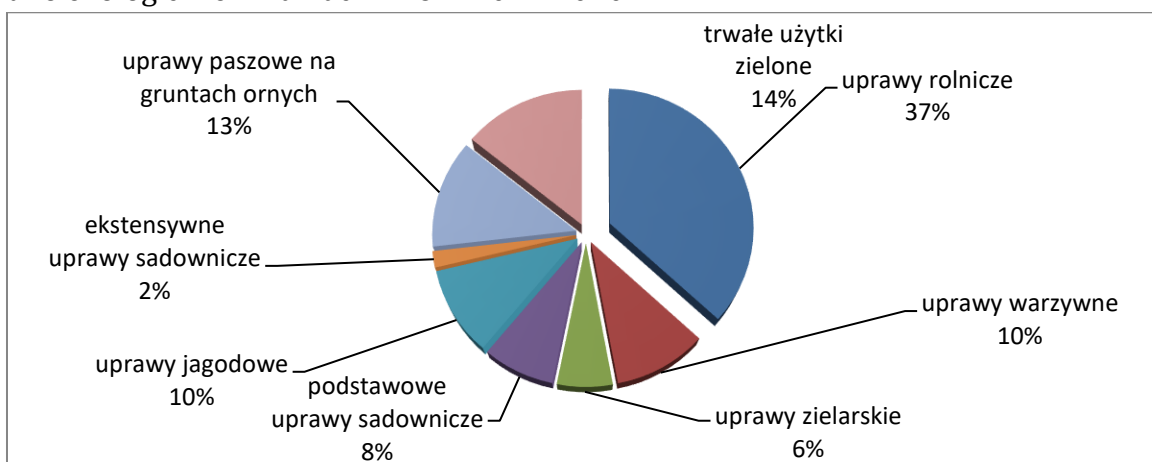
Aktualnie część gospodarstw ekologicznych korzysta ze wsparcia w ramach PROW 2007-2013 a z część w ramach PROW 2014-2020

Rys 2 Struktura upraw ekologicznych w województwie świętokrzyskim w roku 2016 korzystających ze wsparcia w ramach PROW 2007-2013 i PROW 2014-2020

W ramach PROW 2014-2020, w latach 2016-2017 rolnicy w województwie świętokrzyskim znacznie mniej uprawiają trwałe użytki zielone i powierzchni pod uprawami paszowymi prowadzonych metodami ekologicznymi. Jest to wynik zmian przepisów w zakresie dotowania tych upraw w ramach działania Rolnictwo ekologiczne. Warunkiem uzyskania dopłat do tej produkcji jest posiadanie w gospodarstwie ekologicznym odpowiedniej ilości zwierząt hodowlanych

Rys 3. Struktura upraw w gospodarstwach ekologicznych realizujących Działanie Rolnictwo ekologiczne w ramach PROW 2014-2020

Tab.10. Ilość deklaracji realizacji pakietów w ramach działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020 złożonych w roku 2017

pakiet / wariant	Nazwa pakietu/wariantu	Ilość deklaracji	Ilość ha	Kwota możliwa do wypłaty
pakiet 1	<i>uprawy rolnicze w okresie konwersji</i>	300	273,61	264307,26
pakiet 2	<i>uprawy warzywne w okresie konwersji</i>	58	120,23	187198,11
pakiet 3	<i>uprawy zielarskie w okresie konwersji</i>	16	28,23	37404,75
pakiet 4	<i>uprawy sadownicze w okresie konwersji</i>	-		
wariant 4.1.1	<i>podstawowe uprawy sadownicze w okresie konwersji</i>	51	31,16	58643,12
wariant 4.1.2	<i>uprawy jagodowe w okresie konwersji</i>	136	106,97	201317,54
wariant 4.2	<i>ekstensywne uprawy sadownicze w okresie konwersji</i>	28	27,01	21337,9
pakiet 5	<i>uprawy paszowe na gruntach ornych w okresie konwersji</i>	116	106,92	84146,04
pakiet 6	<i>trwałe użytki zielone w okresie konwersji</i>	145	56,46	24164,88
pakiet 7	<i>uprawy rolnicze po okresie konwersji</i>	1 245	846,36	670317,12
pakiet 8	<i>uprawy warzywne po okresie konwersji</i>	354	191,01	250223,1
pakiet 9	<i>uprawy zielarskie po okresie konwersji</i>	20	156,09	206819,25
pakiet 10	<i>uprawy sadownicze po okresie konwersji</i>	-		
wariant 10.1.1	<i>podstawowe uprawy sadownicze po okresie konwersji</i>	227	208,96	313648,96
wariant 10.1.2	<i>uprawy jagodowe po okresie konwersji</i>	270	203,35	305228,35
wariant 10.2	<i>ekstensywne uprawy sadownicze po okresie konwersji</i>	36	31,12	20539,2
pakiet 11	<i>uprawy paszowe na gruntach ornych po okresie konwersji</i>	518	276,40	154507,6
pakiet 12	<i>trwałe użytki zielone po okresie konwersji</i>	933	375,47	160701,16
razem		4 453	3039,35	2960504,34

5. Podejmowanych działań na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego w świętokrzyskim.

- a. Działania w zakresie szkoleń oraz doradztwa i pomocy technicznej dla producentów przetwórców ekologicznych

Prowadzenie produkcji rolniczej metodami ekologicznymi wymaga dużego doświadczenia oraz wiedzy z zakresu uprawy roślin ich ochrony i nawożenia.

W gospodarstwach ekologicznych stosowane są ściśle metody produkcji, które są kontrolowane przez niezależne, profesjonalne organizacje certyfikujące. Konieczność dostosowania gospodarstw i produkcji do wymogów rolnictwa ekologicznego i systemu wsparcia stwarza wielu rolnikom problemy. Pomocy rolnikom w zakresie technologii produkcji metodami ekologicznymi i prowadzenia wymaganej przepisami prawa dokumentacji udzielają doradcy ŚODR w Modliszewicach (19 doradców ds. ekologii), doradcy jednostek skupujących produkty ekologiczne, pracownicy ARiMR, ARR, SCHR w Kielcach i WIJHARS.

W latach 2016-2017 ŚODR zorganizował ponad 120 szkoleń z zakresu rolnictwa ekologicznego, w których wzięło udział blisko 1600 rolników. Doradcy ds. ekologii udzieli

ponad 2000 porad z zakresu technologii produkcji metodami ekologicznymi i prowadzenia dokumentacji w gospodarstwach eko.

Tabela 10. Działania Świętokrzyskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego w świętokrzyskim

Lp.	Wyszczególnienie	Rok	
		2016	2017
1	Ilość szkoleń z zakresu technologii produkcji rolniczej metodami ekologicznymi/ ilość uczestników	65/859	55/726
2	Artykuły prasowe z zakresu RE	31	33
3	Opracowanie i publikacja ulotek i broszur z zakresu RE – tytułów/ nakład	21	13
4	Stoiska i wystawy promujące rolnictwo eko	17	13
5	Porady informacyjne, indywidualne i grupowe porady doradcze- ilość / ilość odbiorców	626/692	1452/1575
6	Pokazy i demonstracje z zakresu technologii produkcji metodami eko	1	8
7	Konkurs na najlepsze gospodarstwo ekologiczne	1	1

II. Działania rolno-środowiskowo-klimatyczne

Istotą Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego jest promowanie praktyk rolniczych przyczyniających się do ochrony gleb, wód, klimatu, cennych siedlisk przyrodniczych i zagrożonych gatunków ptaków, zagrożonych zasobów genetycznych roślin uprawnych i zwierząt gospodarskich, a także ochrony różnorodności krajobrazu.

W ramach Działania beneficjenci realizują zobowiązania polegające na wykonywaniu szczegółowych wymogów, sprzyjających różnym elementom środowiska naturalnego obszarów wiejskich.

Wymogi te w większości przypadków prowadzą do bardziej ekstensywnego użytkowania tj. stosowania praktyk rolniczych, które są przyjazne dla środowiska, co w efekcie wiąże się z poniesieniem kosztów gospodarowania i utratą części zysków.

Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne stanowią rekompensatę tych utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów.

Aktualnie rolnicy realizują działania rolnośrodowiskowe w ramach PROW 2007-2013 i działania rolnośrodowiskowoklimatyczne w ramach RPPW 2014-2020.

W roku 2017 rolnicy działania rolnośrodowiskowo-klimatyczne w ramach PROW 2014-2020 realizowali na powierzchni 14294 ha UR. Największą popularności cieszył się pakiet 1 Rolnictwo zrównoważone (62 % powierzchni objętej działaniem PRŚK), pakiety 4 i pakiet 5 Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 200 i Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków poza obszarami Natura 200 (25 % powierzchni objętej działaniem PRŚK) i pakiet 2 Ochrona gleb i wód (11 % powierzchni objętej działaniem PRŚK).

Działania rolnośrodowiskowo klimatyczne najchętniej realizowali rolnicy w powiatach opatowskim, kieleckim i pińczowskim.

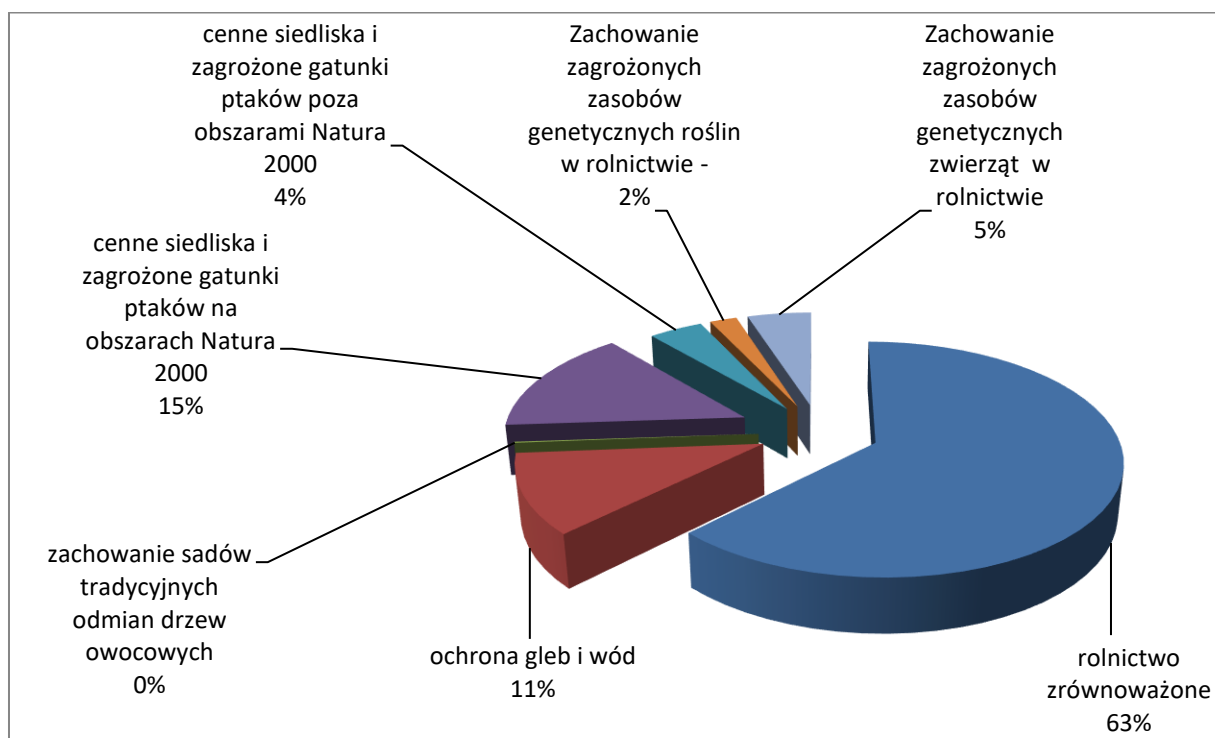
Z tytułu realizacji tego programu rolnicy otrzymają około 9 milionów złotych rocznie przez 5 lat.

Tab1. Działania rolnośrodowiskowo klimatyczne w województwie świętokrzyskim w roku 2017

Pakiet/wariant	Nazwa	2017		
		kwota w zł za 1 ha/za 1 szt.	łączna deklarowana powierzchnia/ilość sztuk	kwota możliwa do wypłaty na podstawie deklaracji
<i>pakiet 1</i>	rolnictwo zrównoważone			
<i>wariant 1.1</i>	rolnictwo zrównoważone	400	8917,53	3567012
<i>pakiet 2</i>	ochrona gleb i wód			
<i>wariant 2.1</i>	międzyplony	650	1590,42	1033773
<i>wariant 2.2</i>	pasy ochrony na stokach o nachyleniu powyżej 20 stopni	450	0	0
<i>pakiet 3</i>	zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych			
<i>wariant 3.1</i>	zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych	1964	22,66	44504,24
<i>pakiet 4</i>	cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000			
<i>wariant 4.1</i>	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	1276	217,35	277338,6
<i>wariant 4.2</i>	Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	1043	15,41	16072,63
<i>wariant 4.3</i>	Murawy	1300	81,88	106444
<i>wariant 4.4</i>	Półnaturalne łąki wilgotne	911	357,23	325436,53
<i>wariant 4.5</i>	Półnaturalne łąki świeże	1083	380,78	412384,74
<i>wariant 4.6</i>	Torfowiska			
<i>wariant 4.6.1</i>	Torfowiska - wymogi obowiązkowe	600	4,23	2538
<i>wariant 4.6.2</i>	Torfowiska - wymogi obowiązkowe i uzupełniające	1206	6,3	7597,8
<i>wariant 4.7</i>	Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO)	600	77,5	46500
<i>wariant 4.8</i>	Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: rycyka, kszczyka, krwawodzioba lub czajki	890	787,41	700794,9
<i>wariant 4.9</i>	Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki	1199	0	0
<i>wariant 4.10</i>	Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: dubelta lub kulika wielkiego 1 070	1070	179,99	192589,3
<i>wariant 4.11</i>	Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza	642	0	0
<i>pakiet 5</i>	cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków poza obszarami Natura 2000			
<i>wariant 5.1</i>	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	1276	26,67	34030,92
<i>wariant 5.2</i>	Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	1043	1,1	1147,3
<i>wariant 5.3</i>	Murawy	1300	219,38	285194
<i>wariant 5.4</i>	Półnaturalne łąki wilgotne	911	586,91	534675,01
<i>wariant 5.5</i>	Półnaturalne łąki świeże	1083	519,18	562271,94
<i>wariant 5.6</i>	Torfowiska			
<i>wariant 5.6.1</i>	Torfowiska - wymogi obowiązkowe 600	600	0	0
<i>wariant 5.6.2</i>	Torfowiska - wymogi obowiązkowe i uzupełniające	1206	1,12	1350,72
<i>pakiet 6</i>	Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie -			
<i>wariant 6.1</i>	Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie - w przypadku uprawy	750	239,41	179557,5
<i>wariant 6.2</i>	Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie - w przypadku wytwarzania nasion lub materiału siewnego	1000	61,05	61050
<i>pakiet 7</i>	Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie			

wariant 7.1	Zachowanie lokalnych ras bydła	1600	30	48000
wariant 7.2	Zachowanie lokalnych ras koni	1500	90	135000
wariant 7.3	Zachowanie lokalnych ras owiec	360	588	211680
wariant 7.4	Zachowanie lokalnych ras świń	1140	0	0
wariant 7.5	Zachowanie lokalnych ras kóz	580	0	0
wariant 7.6	rolnictwo zrównoważone	-----	-----	-----
wariant 7.7	rolnictwo zrównoważone	-----	-----	-----
	razem		14293,51	8786943,13

Rys 4. Struktura realizowanych w województwie świętokrzyskim pakietów działania rolnośrodowiskowoklimatycznego PROW 2024-2020 w roku 2017

III. Działanie zalesieniowe

Działanie Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów, ma na celu zwiększanie obszarów leśnych poprzez **zalesianie i tworzenie terenów zalesionych**. Pomoc w ramach działania udzielana jest w formie:

1. Wsparcia na zalesienie stanowiącego jednorazową, zryczałtowaną płatność z tytułu poniesionych kosztów wykonania zalesienia oraz ewentualnego jego ogrodzenia lub ewentualnego zabezpieczenia drzewek 3 palikami, w przeliczeniu na hektar gruntów, wypłacaną w pierwszym roku zalesienia,
2. Premii pielęgnacyjnej stanowiącej zryczałtowaną płatność z tytułu poniesionych kosztów na utrzymanie, pielęgnowanie i ewentualną ochronę przed zwierzyną poprzez

stosowanie repelentów nowo wykonanego zalesienia, jak również terenów zalesionych w wyniku sukcesji naturalnej, w przeliczeniu na hektar gruntów, wypłacaną corocznie przez 5 lat,

3. Premii zalesieniowej stanowiącej zryczałtowaną płatność na pokrycie utraconych dochodów z działalności rolniczej, w przeliczeniu na hektar gruntów, wypłacaną corocznie przez 12 lat.

Pomoc w ramach działania zalesieniowego będzie przyznawana do powierzchni nie większej niż **20 ha** w całym okresie programowania.

W roku 2017 w świętokrzyskim 80 rolników złożyło wnioski o wsparcie na zalesienie 80,7 ha

Tabela 1. Liczba wniosków o pomoc na zalesianie (wsparcie na zalesianie).

rok	2017 (wnioski pierwszoroczne)	
powiat	liczba wniosków	powierzchnia gruntów (ha)
buski	12	21,11
jędrzejowski	17	12,67
kazimierski	2	0,56
kielecki	4	6,86
konecki	2	4,08
opatowski	---	---
ostrowiecki	3	3,13
pińczowski	---	---
sandomierski	---	---
skarżyski	---	---
starachowicki	3	3,26
staszowski	22	13,38
włoszczowski	15	15,69
Razem	80	80,74 ha

Tab. 2. Środki finansowe przeznaczone na wypłatę wsparcia na zalesianie.

rok	2017 (wnioski pierwszoroczne)	
powiat	wysokość środków przeznaczonych do wypłaty na podstawie deklaracji	powierzchnia gruntów (ha)
buski	210 242,41	21,11
jędrzejowski	101 946,29	12,67
kazimierski	6 593,60	0,56
kielecki	76 680,15	6,86
konecki	48 192,84	4,08
opatowski	---	---
ostrowiecki	40 789,19	3,13

pińczowski	---	---
sandomierski	---	---
skarżyski	---	---
starachowicki	23 358,55	2,86
staszowski	120 526,70	13,10
włoszczowski	105 226,68	15,69
Razem	733556,41	80,06

Tabela3. Środki finansowe przeznaczone na wypłatę premii pielęgnacyjnej.

Rok	2017 (wnioski kontynuacyjne z 2015 i 2016)	
	wysokość środków przeznaczonych do wypłaty na podstawie deklaracji	powierzchnia gruntów (ha)
buski	9384,75	8,73
jędrzejowski	9876,9	9,41
kazimierski	12212,48	9,54
kielecki	10595,59	9,73
konecki	5673,43	5,25
opatowski	---	---
ostrowiecki	15678,14	14,6
pińczowski	4344,04	4,04
sandomierski	4800,54	4,37
skarżyski	---	---
starachowicki	2091,32	1,54
staszowski	40720,61	37,01
włoszczowski	36790,08	34,11
Razem	152167,88	138,33

**Marian Szalda,
Magdalena Olszewska**